

מנה בדת

לע"נ מרן רבי אלעזר מנחם בן רבי
עזריאל שך זצוק"ל
הערוט
והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 94 פרשת לך לך תשפ"ב

שינוי הדף היומי בדון קצרו

ראש השנה ח-יד

לשמיטה ר"ה בתשרי, שכתוב **ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ**, ולומדים מתשרי שכתוב **מראשית השנה**, ואין לומר שנלמד מניסן שכתוב **ראשון הוא לכם לחדשי השנה**, שעדיף ללמוד שנה שלא כתוב עם חדש משנה ללא חודש, ולא משנה שכתובה עם חדשים.

ליובל ר"ה בתשרי, יש להקשות שנמנה מי' בתשרי שכתוב **ביום הכפורים תעבירו שופר בכל ארצכם**, ויש לומר שהמשנה היא כדעת ר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה, שלומד מהפסוק **וקדשתם את שנת החמישים שנה** ולא רק מיום כיפור שהרי כתוב **וקדשתם את שנת החמישים** והיינו שהיא מתקדשת מתחילתה, ואמר ר' ישמעאל שמר"ה עד יו"כ עבדים עדיין לא הולכים לבתיהם ואינם משועבדים לאדוניהם, אלא אוכלים ושותים ושמחים ועטרותיהם בראשיהם, וביוה"כ ב"ד תקעו בשופר ואז הולכים העבדים לבתיהם והשדות חוזרות לבעליהם, ורבנן למדו מפסוק זה שמקדשים רק שנים ולא חדשים, ובכרייתא אחרת למדו שלא אומרים שכמו שהיתה קדושה מתחילה כך נמשך הקדושה בסופה כמו שמוסיפים תמיד מחול על הקודש, וזה נלמד מהפסוק **יובל היא שנת החמישים** שמקדשים רק את שנת הנ' ולא את שנת חמישים ואחת,

דף ט ורבנן למדו מפסוק זה שמונים אותה רק לחמישים ולא מונים אותה לחמישים וגם אחת של היובל הבא, ולא כר' יהודה שסובר שמונים את שנת הנ' גם לשנה א' של יובל הבא.

לר"ע מה שמוסיפים מחול על הקודש לומדים מהפסוק **בחריש ובקציר תשבות**, וזה לא נאמר על חריש של שביעית עצמה, שהרי כבר נאמר **שדך לא תזרע**, אלא בא לאסור חריש של ערב שביעית שמועיל לשביעית, ולא יקצור במוצאי שביעית קציר השייך לשביעית, ור' ישמעאל לומד מפסוק זה שהתורה אוסרת בשבת רק קציר שהוא רשות כמו חריש, אך קציר העומר שהוא מצוה דוחה שבת, ור' ישמעאל לומד שמוסיפים מחול על הקודש מהפסוק **ועניתם את נפשותיכם בתשעה**, ופשוט שלא מתענים בט' אלא בערב אך לא רק משחשיכה כי כתוב **בתשעה**, אלא מתחיל להתענות מבעוד יום, ומוסיפים מחול על הקודש, וביציאתו לומדים ממה שכתוב **מערב עד ערב** ושבתות לומדים מתשבתו, ושאר יו"ט לומדים משבתכם שכל מקום שיש בו שביעית מוסיפים עליו מהחול, ור"ע לומד מועניתם כמו שלמד חייא בר רב מדפתי שכתוב **ועניתם** מתשעה והרי רק בעשירי מתענים אלא לומדים מכאן שהאוכל ושותה בתשיעי עמוד ב כאילו התענה תשיעי ועשירי.

שנו בכרייתא שלר' יהודה לומדים מהפסוק **יובל היא שזה יובל** אף שלא שמטו את הקרקעות ואף שלא תקעו, ואין לומר שחל יובל גם ללא שילוח כי כתוב **היא**, ור' יוסי אומר שזה יובל אף שלא שמטו ושילחו, אך תקיעה מעכבת שכתוב **היא**, ואמנם פסוק אחד מרבה ופסוק אחד ממעט, סובר ר' יוסי ששילוח אינו מעכב כי יתכן שלא יהיו עבדים לשלחם אך לא יתכן שלא יהיה שופר, לכן תקיעה מעכבת, ועוד ששילוח עבדים אינו תלוי בב"ד אך תקיעה מסורה לב"ד,

אם המשנה לא מונה לר"ה מה שתלוי במעשה יש להקשות הרי יובלות תלוי במעשה של תקיעת שופר, וצריך לומר שמשנתינו כר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה שיוכל חל מר"ה, ורב אשי מבאר שהמשנה מונה ד' ראשי שנים שהם בד' ראשי חדשים, ואמנם א' שבט הוא רק לב"ש, אך כוונת המשנה שיש ג' לכו"ע, והרביעי תלוי במחלוקת ב"ש וב"ה.

ר' יוחנן אומר שהמחלוקת במעשר בהמה תלויה בדרשת הפסוק **לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר יתרועעו אף ישירו**, שר"מ סובר שהצאן לובשים כרים שמתעברות כשהעמקים יעטפו בר והיינו באדר, ויולדות באב, לכן ר"ה שלהם בא' אלול, ור"א ור"ש דרשו שהצאן לבשו כרים כשיתרועעו אף ישירו והיינו בניסן כשהשבלים אומרות שירה, ויולדות באלול לכן ר"ה שלהם תשרי, ור"מ סובר שמה שכתוב **יתרועעו אף ישירו** מדובר על המאחרות שמתעברות בניסן, ור"א ור"ש סוברים שמה שכתוב **עמקים יעטפו בר** נאמר על המקדימות באדר, ולר"מ מובן מדוע כתוב קודם בפסוק לבשו כרים הצאן בזמן שעמקים יעטפו בר וישנם גם מאחרות בזמן של יתרועעו אף ישירו, אך לר"א ור"ש קשה שהיה צריך לכתוב לבשו כרים הצאן בזמן שיתרועעו אף ישירו וישנן גם מקדימות בזמן של עמקים יעטפו בר, ורבא מבאר שלכו"ע הצאן מתעברות בזמן שעמקים יעטפו בר באדר, ונחלקו בפסוק **עשר תעשר** ומשמע שני מעשרות, מעשר בהמה ומעשר דגן, ור"מ מקיש מעשר בהמה למעשר דגן שכמו שמעשר דגן סמוך לגמרו עישורו כך מעשר בהמה, ור"א ור"ש למדו שכמו שמעשר דגן ר"ה שלו תשרי כך מעשר בהמה ר"ה שלו תשרי.

בא' תשרי הוא ר"ה לשנים, ובפשטות הכוונה לשטרות, ששטרי חוב מוקדמים פסולים ומאוחרים כשרים, אך קשה שרב חסדא אמר לעיל שבניסן הוא ר"ה לשטרות, ויש לחלק שלמלכי ישראל מונים מניסן ולמלכי האומות מונים מתשרי, אך קשה מדוע רב חסדא שביאר לעיל שרק למלכי ישראל מונים מניסן ולאומות מונים מתשרי בא לחדש חדש מה שכתוב במשנה, ויש לומר שרב חסדא רק מבאר איך לומדים בפסוקים, או שרב חסדא ילמד כר' זירא שא' בתשרי הוא ר"ה לשנים לענין תקופה וכו"א שבתשרי נברא העולם, ור"נ בר יצחק אומר שהוא ר"ה לדין, שכתוב **מראשית השנה עד אחרית שנה** שבתחילת השנה דנים מה יהיה בסופה, וזה בחדש תשרי שכתוב **תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו עמוד ב** והחג שהלבנה מתכסה הוא ר"ה, ובהמשך נאמר כי **חק לישראל הוא משפט לאלוקי יעקב**, ומפסוק זה לומדים שב"ד של מעלה לא נכנסים לדין כל זמן שלא קידשו ב"ד של מטה את החדש, ובכרייתא אחרת דורשת שלכאורה נאמר בפסוק **כי חק לישראל**, ומנין שהוא חוק לאומות ויש ללמוד מהמילים **משפט לאלוקי יעקב**, ומה שכתוב כי חק לישראל הוא לומר שישראל נכנסים תחילה לדין כדברי רב חסדא שמלך נכנס לדין לפני הציבור, והסיבה היא שאין ראוי שהמלך ימתין בחוץ, ועוד, שדנים את המלך לפני שמתרבה חרון האף.

וצריך טעם נוסף שלא נאמר שלא יתכן שאין כלל עבד בשום מקום בעולם לכן כתוב עוד טעם, וטעמו של ר' יהודה הוא שכתוב וקראתם דרוור בארץ והפסוק נדרש לפניו ולא למה שלפני פניו, ולכו"ע דרוור הוא לשון חירות, כמו שאמר ר' יהודה שזה לשון כמדוייר בי דיירא כמי שגר בכל מקום ועושה סחורה, ר' יוחנן אומר שלדעת חכמים מעכב שילוח תקיעה ושמיטה, שהם למדו שהפסוק נדרש לפניו וגם לפני פניו וגם לאחריו, ויובל בא לרבות חו"ל ומה שכתוב בארץ, הוא רק לומר שבחו"ל נוהג רק כשנוהג בארץ ואם לא נוהג בארץ לא נוהג בחו"ל.

לנטיעה מונים מתשרי שכתוב שלש שנים ערלים לא יאכל ובשנה הרביעית, ולומדים שנה שנה מתשרי שכתוב מראשית השנה, ולא לומדים מניסן שכתוב בו ראשון לחדשי השנה, שעדיף ללמוד שנה ללא חדשים משנה ללא חדשים ולא משנה עם חדשים.

שנו בברייתא שהנוטע או המבריך או המרכיב ערב שביעית ל' יום לפני ר"ה נחשב לו שנה ויכול לקיימם בשביעית, ופחות מל' יום אינו כשנה ולא יקיימם בשביעית,

דף י והפירות אסורים בהנאה עד ט"ו בשבט, ובשנת ערלה אסור לגמרי ובשנת רבעי כרבעי, ור' חייא בר אבא ביאר בשם ר' יוחנן ויש שאמרו בשם ר' ינאי, שכתוב בפסוק

ובשנה הרביעית, ובשנה החמישית שיתכן שזה שנה רביעית ועדיין אסור מדין ערלה, ויתכן שזה חמישית וזה עדיין רבעי, ולכאורה זה לא כר"מ שסובר שיום אחד בשנה נחשב לשנה,

שר"מ אמר שכשכתוב בתורה פר סתם הוא בן כ"ד חדש ויום אחד, ור"א סובר בן כ"ד חדש ועוד ל' יום, ור"מ למד שאם כתוב עגל הוא בן שנה ואם כתוב בן בקר הוא בן שתיים ואם כתוב פר הוא בן שלש, ויש לומר שהברייתא הזו גם

כר"מ ויום אחד כשנה רק בסוף שנה אך בתחילת שנה רק ל' יום נחשב שנה, ורבא מקשה שנלמד בק"ו, שאם בנדה לא

אומרים בסוף ספירתה שמקצת היום ככולו, ואילו בתחילת ראייתה כן אומרים מקצת היום ככולו, וא"כ שנה שיום אחד נחשב כשנה בסופה, ק"ו שיחשב כשנה בתחילת הספירה,

עמוד ב ואם נאמר שהברייתא כר"א יהיה קשה שר"א עצמו סובר שצריך ל' ועוד ל' שהמשנה אומרת שלר"א לא נוטעים או מבריכים או מרכיבים בערב שביעית פחות מל' יום לפני

ר"ה, ולר' יהודה הרכבה שלא קלטה בג' ימים אינה קולטת יותר, ור' יוסי ור"ש סוברים שצריך ב' שבתות, ור"נ אמר בשם רבה בר אבוה שהסובר שצריך ל', ימנו ל' יום נוספים שיחשב שנה, והסובר ג' ימים צריך ל' יום ועוד ג', והסובר

ב' שבתות צריך ב' שבתות ועוד ל' יום, וגם אם נסבור כר' יהודה נצטרך ל' ועוד ג' ימים, ויש לומר שהברייתא כר"מ ול' יום הכוונה לקליטה, אך לא צריך ל"א כי יום הל' מועיל

גם לקליטה וגם ליום א' בשנה שנחשב שנה, ר' יוחנן אומר שר"מ ור"א נחלקו במה שכתוב אצל נח ויהי באחת ושש מאות שנה בראשון באחד לחדש וסובר ר"מ שנכנס רק יום

אחד בשנה ובכל זאת כבר מונים שנת שש מאות ואחת, א"כ יום אחד בשנה נחשב שנה, ור"א סובר שאם היה כתוב בשש מאות ואחת היינו לומדים שנחשב שנה, אך כתוב באחת ושש מאות וא"כ שנה הולך על השש מאות, ואחת הכוונה

התחלת אחת, ור"א לומד שכתוב בראשון באחד לחדש והרי נכנס רק יום אחד ובכ"ז מונים לחדש נוסף, וכמו שיום בחדש נחשב חדש, כך חדש בשנה נחשב שנה, שחדש נחשב לחדש באחד ממנו, וגם שנה נחשבת ע"י מנוייה.

לר"א בתשרי נברא העולם, ובתשרי נולדו האבות וגם מתו, בפסח נולד יצחק בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים,

דף יא ובר"ה בטלה העבודה מאבותינו במצרים, ובניסן נגאלו, ועתידים להגאל בתשרי, ולר' יהושע העולם נברא בניסן ובו נולדו האבות וגם מתו, בפסח נולד יצחק, ובר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים וגם

בטלה העבודה מאבותינו במצרים, ובניסן נגאלו וגם יגאלו. ר"א לומד שהעולם נברא בתשרי שבבריאת העולם נאמר, תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי, והחדש שהארץ

מוציאה דשאים והאילנות מלאים פירות הוא תשרי, וזה היה זמן רביעה וירדו גשמים והצמיחו שכתוב ואד יעלה מן הארץ, ור' יהושע למד שהעולם נברא בניסן שכתוב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע ועץ עושה פרי, והחדש שהארץ

מליאה דשאים ומוציאה פירות הוא ניסן, והוא הזמן שבהמה חיה ועוף מזדווגין זה לזה שכתוב לבשו כרים הצאן, ור"א למד שמה שכתוב ועץ עושה פרי הוא רק לענין ברכה לדורות, ור' יהושע למד שמה שכתוב עץ פרי הוא כמו

שביאר ריב"ל שמעשה בראשית נבראו לקומתם לדעתם ולצביונם, כמו שכתוב ויכולו השמים והארץ וכל צבאם, וניתן לקרוא צביונם,

ר"א אומר שהאבות נולדו בתשרי שכתוב ויקהלו אל המלך שלמה כל איש ישראל בירח האיתנים בחג וזה חודש שנולדו בו איתני העולם, ואיתן הוא לשון חוזק כמו שכתוב איתן מושבך, ועוד נאמר שמעו הרים את ריב ה' והאיתנים מוסדי

ארץ, ועוד שנינו על הפסוק קול דודי הנה זה בא מדלג על ההרים מקפץ על הגבעות על ההרים בזכות אבות ועל הגבעות בזכות אמהות, ור' יהושע סובר שהאבות נולדו בניסן, שכתוב ויהי בשמונים שנה וארבע מאות שנה לצאת בני ישראל מארץ מצרים בשנה הרביעית בחדש זיו, בחודש

נולדו בו זיתוני עולם, ותשרי נקרא איתנים בגלל שהוא תקיף במצוות, ור"א סובר שניסן נקרא חדש זיו שיש בו זיו לאילנות, כמו שאמר רב יהודה שהיוצא בימי ניסן ורואה אילנות פורחים מברך ברוך שלא חיסר בעולמו כלום וברא

בו בריאות טובות ואילנות טובות להנות בהם בני אדם, הסובר שנולדו בניסן הם מתו בניסן והסובר שנולדו בתשרי הם מתו בתשרי, שכתוב אצל משה ויאמר אליהם בן מאה ועשרים שנה אנוכי היום, היום מלאו ימי ושנותי, שה' ממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום ומחדש לחדש, כמו שכתוב

את מספר ימך אמלא. יצחק נולד בפסח שכתוב למועד אשוב אליך ואין לומר שהמלאך מבשר בפסח על עצרת, שהרי לא יתכן שהיא תלד בנ' יום, וגם אין לומר שהמלאך מבשר בעצרת על תשרי, שהרי לא יתכן שתלד בה' חדשים, אלא שהמלאך עומד בתשרי ומבשר על פסח, אך יש לדחות שגם בששה חדשים אינה יולדת, ואמנם יש ברייתא שזה היה שנה מעוברת, אך

אם נוריד את ימי הטומאה והטהרה יש פחות מז' חדשים, ומר זוטרא מבאר שאף למ"ד שיולדת לט' אינה יולדת לחדשים קטועים, אך היולדת לז' יולדת גם בחדשים קטועים, שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

בר"ה נפקדו שרה רחל ורחל ורחל ורחל ורחל ורחל יצא יוסף מבית האסורים, ור"א לומד שכתוב ויהי לתקופות הימים ומיעוט תקופות זה ב' ומיעוט ימים ב'.

שבתון זכרון תרועה ובחנה כתוב כי פקד ה' את חנה, ושרה לומדים מחנה שכתוב בה וה' פקד את שרה.

יוסף יצא בר"ה מבית האסורים שכתוב תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגינו כי חק לישראל הוא עמוד ב וכתוב בהמשך, עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים, בר"ה בטלה העבודה מאבותינו במצרים, שכתוב והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וכתוב בהמשך הפרק הסירותי מסבל שכמו, ולר"א נגאלו בניסן ועתידים להגאל בתשרי שכתוב בפסוק יתקע בשופר גדול, ובר"ה כתוב תקעו בחדש שופר, ולר' יהושע בניסן עתידים להגאל שכתוב ליל שימורים הוא, ליל המשומר מששת ימי בראשית לגאולה, ור"א לומד שהוא משומר מהמזיקים.

ר' יהושע ור"א נחלקו לשיטתם בסדר ימי המבול, שכתוב בשנת שש מאות שנה לחיי נח בחדש השני בשבעה עשר יום לחדש, ולר' יהושע זה היה י"ז באייר שמזל כימה שהוא זנב הטלה שוקע ביום והמעיינות מתמעטים והם שינו את מעשיהם ולכן שינה הקב"ה עליהם את מעשה בראשית והעלה את מזל כימה ביום, ונטל ממנו ב' כוכבים והביא את המבול לעולם, ולר"א זה היה י"ז בחשוון שמזל כימה עולה בו ביום ומעיינות מתגברים

דף יב והם שינו את מעשיהם והקב"ה שינה עליהם את מעשה בראשית והעלה את מזל כימה ביום ונטל ממנו ב' כוכבים והביא את המבול לעולם, ולר' יהושע מובן מה שכתוב שני, ולר"א צריך לומר שהוא שני לדין, ולר' יהושע מובן שהיה שינוי במזל, ולר"א יש לבאר שהשינוי היה כדברי רב חסדא שהמעיינות היו רותחים שהם קלקלו ברותחים בעבירה, ונידונו ברותחין כמו שכתוב וישוכו המים, ובאחשוורוש כתוב וחמת המלך שככה, חכמי ישראל מונים למבול כר"א ולתקופה כר' יהושע, והאומות מונים גם למבול כר' יהושע.

שנו בברייתא שכתשרי הוא ר"ה לירקות ולמעשרות ולנדרים, ולכאורה לירקות הוא נ"מ לענין מעשרות, וא"כ קשה למה הברייתא כפלה את זה, ויש לומר שכתבו מעשרות מדאורייתא והוסיפו גם לענין ירקות שמעשרותיהם מדרבנן והקדימו ירקות למרות שהם רק מדרבנן שהם חביבים, ומשנתינו מנתה ירקות שהם מדרבנן וכ"ש מה שהוא מדאורייתא, ומה שכתוב בברייתא מעשרות בלשון רבים זה כולל מעשר דגן ומעשר בהמה, וכתוב ירקות בלשון רבים שיש ב' זמנים, כמו ששינו שירק הנאגד קביעותו למעשר משיאגד ושאינו נאגד ממתי שהוא ממלא את הכלי.

שנו בברייתא שאם ליקט ירק בערב ר"ה קודם השקיעה וליקט אחר השקיעה עמוד ב לא תורמים ומעשרים מזה לזה שלא תורמים מחדש על הישן ומישן על החדש, ואם השנה השניה נכנסת לשלישית השניה היא מעשר ראשון ושני והשלישית מעשר ראשון ועני, ולריב"ל לומדים זאת מהפסוק כי תכלה לעשר את כל מעשר תבואתך בשנה השלישית שנת המעשר, והיא שנה שאין בה אלא מעשר אחד שהיה בשנה לפניה, והיינו שנותן מעשר ראשון ומעשר עני ולא מעשר שני, ואין לומר שלא יתן גם מעשר ראשון שהרי כתוב ואל הלויים תדבר ואמרת אליהם כי תקחו מאת בני ישראל את המעשר אשר נתתי לכם מאתם בנחלתכם, הוקש המעשר לנחלה וכמו שלנחלה אין הפסק כך למעשר ראשון אין הפסק, וכן שינו בברייתא שר' יהודה אומר שמעשר ראשון אינו מתבטל שכתוב ובא הלוי כל זמן שבא תן לו,

ור"א בן יעקב לומד שמעשר ראשון הוקש לנחלה שאין לו הפסק.

שנו בברייתא שהמודר הנאה מחבירו לשנה מונה י"ב חודש מיום ליום, ואם אמר לשנה זו אפילו הוא עומד בכ"ט אלול עולה לו שנה ומותר מיד בא' תשרי, ואף למ"ד שיום אחד בשנה לא נחשב לשנה, בכ"ז כאן הוא התכוון לצערו ומספיק לו לכך יום אחד, ולא מנו לנדרים מניסן, כי הולכים אחר לשון בני אדם.

שינונו לענין מעשרות שזמן תלתן משתצמח, תבואה וזיתים משיביאו שלישי ומשתצמח הכוונה שכבר ראוי לזרעים, ורב אסי אמר בשם ר' יוחנן ויש שאמרו בשם ר' יוסי הגלילי שלומדים את זה מהפסוק במצות הקהל מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות, ולכאורה סוכות זה כבר שמינית אלא לומדים מכך שתבואה שהביאה שלישי בשביעית נוהגים בה מנהג שביעית בשמינית,

דף יג ור' זירא אמר לרב אסי שאולי לא נכנס כלל בשמיטה ובכ"ז התורה אומרת שהשמיטה תמשך עד סוכות, ויש לומר שכתוב בפסוק, וחג האסיף בצאת השנה, ואין לומר אסיף שהוא בא בזמן אסיפה שזה נלמד כבר מהפסוק באספך, אלא הכוונה קציר ורבנן שיערו שמה שקוצרים בחג ודאי הביא שלישי קודם ר"ה, ור' ירמיה שאל איך רבנן דקדקו כל כך בין שלישי לפחות משלישי, אמר ר' זירא שכבר אמרתי לך אל תצא מההלכה שכך מידות חכמים שבמ' סאה טובלים, ואם חסר קורטוב אי אפשר לטבול, וכביצה מטמא טומאת אוכלים ואם חסר כשומשום אינו טמא, ג' על ג' מטמא מדרס ואם חסר נימא אחת לא מטמא מדרס, ור' ירמיה חזר בו מקושייתו שהרי שאלו החברים את רב כהנא מהיכן הקריבו ישראל את העומר כשנכנסו לארץ, הרי ממה שהביא שלישי אצל נכרי אין להביא ממנו שכתוב קצירכם ולא קציר נכרי, ואין לומר שלא הביאו עומר שהרי כתוב ויאכלו מעבור הארץ ממחרת הפסח ולא אכלו קודם לכן שרק אחר העומר אכלו מתבואת הארץ, ואמר רב כהנא שהקריבו ממה שלא הביא שלישי ביד עכו"ם, ואולי כבר הביא וחכמים לא יודעים אלא שחכמים יודעים בדיוק, אך יש לדחות שמדובר שלא נכנס כלל, אך אם נכנס רבע חכמים לא יוכלו לשער בין פחות משלישי לשלישי, ויש לומר שלא יתכן שלא נכנס כלל כי הרי נאמר והעם עלו מן הירדן בעשור לחדש ולא יתכן שבה' ימים זה הגיע לשלישי, אך לכאורה גם אם נכנס שישית או רבע לא יספיק ה' ימים אלא שנאמר על א"י ארץ צבי, וא"כ עדיין ניתן לומר שלא נכנס כלל.

רב חנינא מקשה שאין לפרש שאסיף הוא קציר שהרי כתוב בפסוק באספך מגרנך ויקבך ולמדו מזה שהסוכה היא מפסולת גורן ויקב, ואמר ר' זירא שהיה לנו הבנה בענין ור' חנינא חתכו בגרזן, ויש ללמוד מדברי ר' יונתן בן יוסף שלמד מהפסוק ועשת את התבואה לשלש השנים עמוד ב ויש לקרוא לשלישי, ולכאורה צריך את הפסוק לברכה, אך יש לומר שכבר למדו ברכה מהפסוק וזרעתם את השנה השמינית ואכלתם מן התבואה ישן עד השנה התשיעית.

שנו בברייתא שאורז ודוחן פרגין ושומשומין שהשרישו קודם ר"ה מתעשרים כשנה הקודמת ומותרים בשביעית, ואם השרישו אחרי ר"ה אסורים בשביעית והמעשר שלהם כמו השנה הבאה, ושאל רבה שרבנן אמרו שבאילן הולכים אחר חנטה ובתבואה וזיתים אחד שלישי, וירק משנלקט, ומדוע שינו בקטניות, ואמר רבה שמתוך שלא לוקטים אותם

יחד הלכו בהם אחר ההשרשה, ומקשה אביי שיצבור את הגורן יחד ויעשר וממילא מתעשר מהישן על הישן וכן מהחדש על החדש, כמו שאמר ר' יוסי בן כיפר בשם ר"ש שזורי שפול מצרי שזרעו לזרע וחלק השריש קודם ר"ה וחלק השריש אחר ר"ה לא תורמים מזה על זה שאין לתרום מחדש על ישן ומישן על חדש, אלא יצבור את הגורן יחד ואז נמצא שהוא תורם ומעשר מהחדש על החדש ומהישן על הישן, אמר רבה שר"ש שזורי סובר שניתן לבלול כראוי ואילו רבנן סוברים שאין בילה, ור' יצחק בר נחמני אמר בשם שמואל שהלכה כר"ש שזורי, ור' זירא שואל ששמואל עצמו אמר שלכל דבר אין בילה מלבד יין ושמן, ויש לתרץ ששמואל אמר שהכל הולך אחר גמר פרי,

דף יד וצריך את שלושת החלקים בדברי שמואל, שהוא אמר שהלכה כר"ש שזורי אך לא מטעמו שיש בילה, שהרי שמואל סובר שאין בילה, ואם שמואל היה אומר רק שאין בילה היינו אומרים שהוא יסבור בפול כרבנן, לכן פסק כר"ש שזורי וכדי שלא יהיה סתירה בדברי שמואל צריך להוסיף שהוא פסק כר"ש שזורי בפול, והטעם הוא שהכל הולך אחר גמר פרי, ואם שמואל היה כותב רק שהולכים אחר גמר פרי היינו אומרים שגם בתבואה וזיתים נלך אחר גמר פרי ומחדש שמואל שהלכה כר"ש שזורי, ורק בפול הולכים אחר גמר פרי והוא הוסיף שאין בילה לחדש שביין ושמן יש בילה.

ר' יוסי הגלילי לומד מהפסוק באספך מגרן ומיקבך שכמו שגורן ויקב גדלים על מי השנה שעברה ומתעשרים כמו השנה שעברה לכן ירקות שגדלים על מי שנה הבאה מתעשרים כמו השנה הבאה, ור"ע לומד מגורן ויקב שהם גדלים על רוב מים ועישורם כשנה שעברה וגם כל הגדל על רוב מים מתעשר כשנה שעברה וירקות שגדלים על כל מים מתעשרים כשנה הבאה, ור' אבהו אומר שהנ"מ ביניהם בדברי המשנה שבצלים סריסים ופול המצרי שמנע מהן מים ל' יום קודם ר"ה עישורם כלשעבר ומותרים בשביעית, ואם לא אסור בשביעית ועישורם כשנה הבאה, והמשנה כר' יוסי הגלילי או כר"ע.

ר"א מבאר בשם ר' אושעיא שא' שבט הוא ר"ה לאילן שיצאו כבר רוב גשמי שנה ועדיין רוב תקופה מבחוץ, והכוונה היא שאף שרוב תקופת טבת עדיין לא עברה אך ירדו כבר רוב גשמי שנה.

שנו בברייתא שר"ע ליקט אתרוג בא' שבט והחמיר לעשות בו שני עישורים עמוד ב כב"ש וכב"ה, ור' יוסי בר יהודה סובר שזה לא בגלל מחלוקת כב"ש וכב"ה אלא במחלוקת רבן גמליאל ור"א, שלר"ג אתרוג הוא כאילן בג' דרכים לערלה רבעי ושביעית, והוא כירק שבשעת לקיטתו עישורו, ולר"א אתרוג שזה לאילן גם לענין מעשר, אך קשה שלא מחמירים כב' חומרות סותרות, ששנינו בברייתא שהלכה כב"ה והרוצה לעשות כב"ש עושה, וכן יכול לעשות כב"ה, אך אם עושה כקולי שניהם הוא רשע, ואם עושה כחומרי שניהם נאמר עליו והכסיל בחשך הולך, אלא יעשה כב"ש לקולא ולחומרא או כב"ה לקולא ולחומרא, ויש לומר שר"ע הסתפק מה שיטתם ולא ידע אם ב"ה אמרו אחד בשבט או שאמרו ט"ו בשבט, ור' יוסי בר' יהודה אומר שהוא הסתפק מה דעת ר"ג או ר"א, אך קשה שלר' יוסי בר' יהודה יוצא שהוא נהג בא' שבט כב"ש, ור' חנינא או ר' חנניה אמרו שאתרוג שחנטו פירותיו קודם ט"ו בשבט של השנה קודמת